

OECD Economic Outlook: May No. 76 - Volume 2004 Issue 2

Summary in Greek

Οικονομικές Προοπτικές του ΟΟΣΑ, αρ. 76, τόμ. 2004, τεύχ. 2, Μάιος

Περίληψη στα ελληνικά

ΝΕΑ ΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΠΑΡΑ ΤΙΣ ΑΝΑΤΑΡΑΧΕΣ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ

του επικεφαλής οικονομολόγου Jean-Philippe Cotis

Από την επιβράδυνση του 2001 και έπειτα η πορεία της παγκόσμιας οικονομίας ήταν σπασμοδική και σήμερα τόσο οι οικονομολόγοι όσο και το ευρύ κοινό προσδοκούν την ομαλή και σταθερή ανάκαμψη της οικονομικής δραστηριότητας, άθικτη από τους χρόνιους γεωπολιτικούς κινδύνους και τις μεταπτώσεις των τιμών του πετρελαίου και των χρηματοπιστωτικών αγορών.

Παρά τις διαφορετικές οικονομικές επιδόσεις των τελευταίων τριμήνων, κατά τα οποία η οικονομία των Ηνωμένων Πολιτειών επιταχυνόταν, της Ανατολικής Ασίας επιβραδυνόταν - αλλά από ένα ήδη ισχυρό ρυθμό- και η οικονομία της ηπειρωτικής Ευρώπης βραδυπορούσε, η εμπιστοσύνη των νοικοκυριών παρέμεινε περιορισμένη σε όλες τις χώρες του ΟΟΣΑ. Ύστερα από ένα χρόνο ρυθμού ανάπτυξης ρεκόρ του παγκόσμιου εμπορίου, το διάχυτο αυτό αίσθημα αβεβαιότητας μετακίνησε ως ένα βαθμό στο δείκτη εμπιστοσύνης των επιχειρήσεων ο οποίος υποχώρησε ακριβώς πάνω από το σύνηθες μέσο όρο, τόσο στις Ηνωμένες Πολιτείες όσο και στην Ευρώπη, εξανεμίζοντας τις ελπίδες ότι το ΑΕΠ θα συνεχίσει να μεγεθύνεται με ρυθμό υψηλότερο της γενικής τάσης κατά τους επόμενους μήνες.

Συγκρινόμενη με τη συγκρατημένη αισιοδοξία των προγνώσεων των δύο προηγούμενων μηνών, η μεταστροφή της συγκυρίας ήταν πηγή απογοήτευσης. Οφειλόταν κυρίως στο κύμα ανατιμήσεων του πετρελαίου που περιορίσε τόσο τα πραγματικά εισοδήματα όσο και την εμπιστοσύνη στις χώρες του ΟΟΣΑ. Μολαταύτα, παρά τις πρόσφατες διακυμάνσεις των τιμών του πετρελαίου, η παγκόσμια οικονομία θα αποκτήσει νέα ώθηση στο κοντινό μέλλον. Η ανάκαμψη της επιχειρηματικής επένδυσης, στηριζόμενη σε ισχυρούς ισολογισμούς και υψηλά κέρδη, αναμένεται να συνεχιστεί στη Βόρειο Αμερική και να ξεκινήσει για τα καλά στην Ευρώπη, σε ένα πλαίσιο όπου οι

καταναλωτικές δαπάνες επωφελούνται της πρόσφατης οπισθοχώρησης των τιμών του πετρελαίου σε λιγότερο δυσβάσταχτα επίπεδα, η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας ενισχύεται και οι νομισματικές συνθήκες παραμένουν ιδιαίτερα ευνοϊκές. Εν ολίγοις ο ρυθμός ανάπτυξης των οικονομιών των χωρών του ΟΟΣΑ αναμένεται να υπερβεί εκ νέου τη γενική τάση κατά το 2005 και το 2006.

Από γεωγραφική άποψη η ανάκαμψη θα επωφεληθεί από το συνεχιζόμενο δυναμισμό των ασιατικών χωρών, ιδίως της Κίνας, όπου, έπειτα από την επιθυμητή επιβράδυνση του πρώτου εξαμήνου, η οικονομική δραστηριότητα επιταχύνθηκε κατά το τρίτο τρίμηνο, και της Ιαπωνίας, η οποία, παρά την ανάπαυλα των τελευταίων μηνών, πέτυχε θεαματική επάνοδο βασιζόμενη στην αύξηση των εξαγωγών που συμπαρέσυραν τις επενδύσεις, την απασχόληση και τελικά την κατανάλωση. Οι δε θετικές εξελίξεις στη Βόρειο Αμερική θα επηρεάσουν εξίσου την ανάκαμψη. Όμως παραμένει ασαφές κατά πόσο η ηπειρωτική Ευρώπη θα διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στη στήριξη της ανάκαμψης μέσω της αξιοσημείωτης βελτίωσης της τελικής εγχώριας ζήτησης.

Όσον αφορά την Ευρώπη η Έκθεση αυτή βάζει ένα σταθμισμένο αλλά θετικό στοίχημα. Προβλέπει ότι η τελική εγχώρια ζήτηση θα ανακάμψει σημαντικά στη ζώνη ευρώ κατά το 2005-06, ενώ το παγκόσμιο εμπόριο και η παραγωγή στην περιοχή του ΟΟΣΑ δεν θα αυξηθούν. Συνεπώς η ηπειρωτική Ευρώπη, και ιδιαίτερα η Γερμανία, θα πρέπει να βρουν επαρκή, εκ των έndon, ώθηση, ούτως ώστε να επιτύχουν ένα σχετικά υψηλότερο ρυθμό μεγέθυνσης. Βασική προϋπόθεση για την πραγματοποίηση αυτού του σεναρίου είναι η ελάχιστη δυνατή σταθερότητα των τιμών πετρελαίου και των συναλλαγματικών ισοτιμιών, που θα επιτρέψει στην παραδοσιακά μη ιδιαίτερα ανθεκτική ζώνη του ευρώ να ανακτήσει το χαμένο έδαφος σε σχέση με τις ταχέως αναπτυσσόμενες οικονομίες του ΟΟΣΑ.

Η ισχυρή ανατίμηση του ευρώ σε ένα πλαίσιο χαρακτηριζόμενο από την επιδείνωση των εξωτερικών ανισορροπιών ή οι περαιτέρω αυξήσεις των τιμών του πετρελαίου δύνανται να επηρεάσουν δυσανάλογα την ηπειρωτική Ευρώπη, όπου η μεγέθυνση εξακολουθεί να στηρίζεται σχεδόν αποκλειστικά στις εξαγωγές και οι υψηλές πετρελαϊκές τιμές δεν αντιστοιχούν στην υψηλή αύξηση της παραγωγής και την υψηλή ενεργειακή ζήτηση.

Εντούτοις η Ευρώπη πιθανόν να μη μειονεκτεί ιδιαίτερα έναντι των υπόλοιπων χωρών του ΟΟΣΑ όσον αφορά την αντιμετώπιση των ανατιμήσεων του πετρελαίου. Σε περίπτωση νέου πετρελαϊκού κλυδωνισμού οι χώρες του ΟΟΣΑ, συμπεριλαμβανομένων των χωρών της ευρωζώνης, αναμένεται να είναι λιγότερο ευάλωτες απ' ό,τι στο παρελθόν. Πρώτον επειδή η εξάρτηση από το πετρέλαιο εκφρασμένη ως μερίδιο του ΑΕΠ έχει περιοριστεί κατά το ήμισυ σε σχέση με τη δεκαετία του '70 ανακουφίζοντας τα εισοδήματα τόσο των νοικοκυριών όσο και των επιχειρήσεων. Δεύτερον, και πιο σημαντικό, επειδή οι πληθωριστικές προσδοκίες είναι σήμερα χαμηλές και σταθερές, με αποτέλεσμα η ανατίμηση του πετρελαίου να επηρεάσει μέχρι τώρα μόνο το γενικό πληθωρισμό αφήνοντας σχεδόν άθικτους τους ονομαστικούς μισθούς και το δομικό πληθωρισμό. Θα αποτελούσε λοιπόν έκπληξη να ξαναζήσουν οι χώρες του ΟΟΣΑ τον εφιάλητη της δεκαετίας του '70 όπου οι μισθοί και οι τιμές στροβιλίζονταν εκτός ελέγχου και οι κεντρικές τράπεζες κατέφευγαν σε πολιτική δραματικής σύσφιξης.

Παρόλα αυτά φαίνεται ότι οι οικονομικοί παράγοντες και οι οικονομολόγοι δεν μοιράζονται τις ίδιες απόψεις σχετικά με τον αντίκτυπο των μεταβολών των τιμών του

πετρελαίου. Μολονότι τα πορίσματα των οικονομετρικών μοντέλων υποδεικνύουν ένα σχετικά μέτριο αντίκτυπο στην παραγωγή και τον πληθωρισμό, οι διακυμάνσεις των τιμών του πετρελαίου καταλαμβάνουν κεντρική θέση στο δημόσιο διάλογο και επηρεάζουν σημαντικά την οικονομική εμπιστοσύνη.

Ως εκ τούτου ήταν φυσικό να αφιερωθεί ένα ειδικό κεφάλαιο της Έκθεσης αυτής στην «οικονομία του πετρελαίου». Για την καλύτερη κατανόηση της σπουδαιότητας του πετρελαίου, είναι απαραίτητο να κοιτάξουμε πέρα από το βραχυπρόθεσμο ορίζοντα. Σε ένα κόσμο όπου οι άνθρωποι στρέφουν το βλέμμα τους στο μέλλον, η αβεβαιότητα όσον αφορά τις εξελίξεις στον πετρελαϊκό τομέα πιθανόν να έχει μεγαλύτερο αντίκτυπο στην τρέχουσα οικονομική κατάσταση απ' ό,τι, για παράδειγμα, οι διακυμάνσεις των τιμών αγοράς που προκύπτουν από μήνα σε μήνα.

Σύμφωνα με τους εμπειρογνώμονες του ΟΟΣΑ οι πρόσφατες τιμές του πετρελαίου υπερέβαιναν κατά πολύ τα μακροπρόθεσμα επίπεδα ισορροπίας ακόμα και αν προσμετρήσουμε τη σημαντική ισχύ του ΟΠΕΚ στην αγορά. Όμως η δυνητική προσφορά παραμένει επαρκώς υψηλή, ιδιαίτερα μεταξύ των χωρών του ΟΠΕΚ, για να καλυφθεί η αυξανόμενη ζήτηση σε πετρέλαιο. Επιπρόσθετα η αποδοτικότητα των υφιστάμενων εγκαταστάσεων θα μπορούσε να βελτιωθεί σημαντικά και, υπό τις τρέχουσες τιμές, οι εναλλακτικές πηγές ενέργειας πιθανόν να είναι επικερδείς.

Εντούτοις αυτό δεν συνεπάγεται ότι οι πετρελαϊκές τιμές θα υποχωρήσουν γρήγορα στα χαμηλότερα επίπεδα των προηγούμενων τριών ή τεσσάρων χρόνων. Πρώτον επειδή η έντονη γεωπολιτική αβεβαιότητα και η μεταβλητότητα των τιμών εμποδίζουν τις επενδύσεις σε νέες πετρελαϊκές εγκαταστάσεις. Δεύτερον επειδή οι τιμές του πετρελαίου θα υποχωρήσουν μεν στο μέλλον ως ένα βαθμό, ενδέχεται όμως να παραμείνουν υψηλότερες από αυτές της δεκαετίας του '90.

Σε ένα κόσμο όπου το πετρέλαιο παραμένει επίμονα ακριβότερο, η ζήτηση που προέρχεται από τις δυναμικές αναδυόμενες οικονομίες θα διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στη μελλοντική διαμόρφωση των τιμών. Η σπουδαιότητα των οικονομιών αυτών δεν έγκειται μόνο στην αύξουσα συμβολή τους στην παγκόσμια ανάπτυξη, αλλά κυρίως στο γεγονός ότι για μια δεδομένη αύξηση της δραστηριότητας η ζήτηση πετρελαίου σε αυτές ξεπερνά σημαντικά το μέσο όρο του ΟΟΣΑ. Πράγματι, οι μελλοντικές τιμές πετρελαίου θα εξαρτηθούν καίρια από την περαιτέρω πρόοδο που θα σημειώσουν τόσο οι αναδυόμενες οικονομίες όσο και οι Ηνωμένες Πολιτείες στον τομέα της εξοικονόμησης ενέργειας.

Η συνετή διαχείριση των μη ανανεώσιμων φυσικών πόρων δεν είναι ο μοναδικός παράγοντας που επηρεάζει τη μακροπρόθεσμη βιώσιμη ανάπτυξη των χωρών του ΟΟΣΑ. Η διευθέτηση των δημόσιων οικονομικών είναι επίσης ζωτικής σημασίας για την ευημερία των μελλοντικών γενιών. Όπως και στα προηγούμενα κύρια άρθρα αξίζει να σημειωθεί ότι, δεδομένων των υφιστάμενων δημοσιονομικών προγραμμάτων, η πλειοψηφία των μεγαλύτερων χωρών του ΟΟΣΑ δεν θα επιτύχει ουσιαστική πρόοδο όσον αφορά τη μείωση των διαρθρωτικών ελλειμμάτων. Το γεγονός αυτό είναι λυπηρό ιδίως σε ένα πλαίσιο όπου οι μεταρρυθμίσεις του συνταξιοδοτικού συστήματος και του συστήματος υγείας εγείρουν οδυνηρές δημόσιες συζητήσεις με αποτέλεσμα η υλοποίηση τους να προχωρά με δυσκολία.

Βέβαια υπάρχει το ενδεχόμενο ορισμένοι συνετοί ιδιωτικοί φορείς να αντιδράσουν στην αλόγιστη σπατάλη του δημοσίου αυξάνοντας την αποταμίευσή τους. Πράγματι το ειδικό κεφάλαιο των Οικονομικών Προοπτικών, που πραγματεύεται το μακροπρόθεσμο αντίκτυπο των δημοσιονομικών πολιτικών, διαβιβάζει αυτό ακριβώς το μήνυμα. Όμως γενικά η ιδιωτική αποταμίευση δεν αντισταθμίζει πλήρως την αρνητική αποταμίευση του δημοσίου και αυτή η προληπτική αντίδραση των ιδιωτικών φορέων ίσως να εξαρτάται από τις ιδιάζουσες εθνικές και ιστορικές συνθήκες. Στις Ηνωμένες Πολιτείες, για παράδειγμα, παρόμοια αντίδραση είναι δυσδιάκριτη.

Σε κάθε περίπτωση στόχος της δημοσιονομικής πολιτικής δεν είναι να εντείνει τις χρηματοοικονομικές πιέσεις που προκύπτουν από τη γήρανση των πληθυσμών, αλλά να τις άρει και να επωφεληθεί από τη συνεχιζόμενη ανάκαμψη, για να εφαρμόσει βαθμιαία αλλά εκτεταμένη περικοπή των δαπανών.

© OECD 2004

Η περίληψη αυτή δεν αποτελεί επίσημη μετάφραση του ΟΟΣΑ.

Η αναπαραγωγή της περίληψης αυτής επιτρέπεται υπό την προϋπόθεση ότι παρατίθεται το δικαίωμα αποκλειστικής εκμετάλλευσης του ΟΟΣΑ, καθώς και ο τίτλος της πρωτότυπης έκδοσης.

Οι Πολύγλωσσες Περίληψεις είναι μεταφρασμένα αποσπάσματα των δημοσιευμάτων του ΟΟΣΑ που εκδόθηκαν αρχικά στην αγγλική και τη γαλλική γλώσσα.

**Διατίθενται δωρεάν στο Ηλεκτρονικό Βιβλιοπωλείο του ΟΟΣΑ
www.oecd.org/bookshop/**

Για περισσότερες πληροφορίες επικοινωνήστε με το Τμήμα Δικαιωμάτων και Μεταφράσεων της Διεύθυνσης Δημοσίων Υποθέσεων και Επικοινωνιών του ΟΟΣΑ.

rights@oecd.org

Fax: +33 (0)1 45 24 13 91

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal
75116 Paris
France

Επισκεφτείτε τον ηλεκτρονικό μας κόμβο www.oecd.org/rights/

